

Opzet gesprek Overgangsgebieden met agrarische organisaties

15 december 2025

Blok 1 Interviewgesprek met 5.1.2.e en 5.1.2.e met als focus 'Hoe zijn we op dit punt gekomen'

- Interviewvragen:

- Start, aan 5.1.2.e en 5.1.2.e hoe gaat het met je?
- Aan 5.1.2.e wat is de inzet van de provincie als het gaat om duurzaam grondgebruik?
Verhaal van de GGA's en de ALG. Duurzaam grondgebruik is een middel om te komen tot ons doel (natuur, schoon water, gezondheid).
- Aan 5.1.2.e er zijn partijen die de aanpak van de provincie ervaren als het doorkruisen van de GGA-gebiedsprocessen. Hoe kijken jullie hiernaar?
*Ik snap dit gevoel. Er speelt ook veel: de ammoniakemissie-eisen, berekening en gewasbeschermingsmiddelen. [verbreden naar de volledige GGA]
We zitten in een lastige situatie. Het doel blijft hetzelfde, we werken toe naar een extensieve (of innovatieve) zone rondom N2000-gebieden, met minder milieu-emissies. Het 'wat' is duidelijk, ik heb de indruk dat daar ook geen discussie over is. Het 'hoe' willen we samen in de gebieden uitwerken, maar daarbij hebben we ook te maken met juridische kaders waar wij als provincie op moeten toetsen.
We proberen als provincie ervoor te zorgen dat er geen willekeur ontstaat rondom handhavingsverzoeken. Er moeten echter wel stappen gezet worden en dat willen we graag samen met jullie blijven doen. Juist als het moeilijk wordt hebben we elkaar nodig.*
- Aan 5.1.2.e wat is het perspectief voor agrarische ondernemers in de nabijheid van N2000?
*Erken dat het perspectief nog niet 100% helder is.
We willen behoud van melkveehouderij rondom N2000-gebieden. Aanpak draagt ook bij aan het behouden van grasland.
Voor de akker - en tuinbouw zijn er vooral mogelijkheden voor biologische of natuurinclusieve teelten. Maar denk ook aan biobased gewassen of eiwitrijke teelten. Er zijn ook veel bedrijven die een deel van hun grond nabij Natura 2000 hebben liggen, waardoor ook combinaties van extensief en intensief grondgebruik binnen het bedrijf mogelijk is. En we moeten goed kijken naar het versterken van de samenwerking tussen bedrijven, bijvoorbeeld tussen akkerbouw en veeteelt. Die puzzel moeten we op gebiedsniveau met elkaar leggen.*
- Aan 5.1.2.e overgangsgebieden is iets wat heel erg leeft in de sector, snap je dat?
Ja, dat snap ik heel goed. Het is iets wat potentieel veel invloed kan hebben, zeker als je vlakbij een N2000-gebied zit. We zien echter ook dat er zaken vermengd worden, dus ik wil ook een aantal dingen die ik heb gehoord ontkrachten;
  - *Wij horen dat wij ervoor zouden kiezen om een vergunningplicht in te stellen. De vergunningplicht komt echter voort uit juridische uitspraken, waaronder die van de Raad van State. Wellicht is het goed om nog eens met elkaar op een ander moment door te praten over de betekenis van deze uitspraken.*
  - *Mbt een beregeningsverbod: provincie wil dit juist niet, stuurt aan op het Brabant Brede Beregeningsbeleid waardoor er juist (minder) beregening voor iedereen mogelijk blijft*
  - *Mestverbod/kunstmestverbod/verbod op ruwe mest: nemen nu als provincie geen aanvullende maatregelen op het gebied van mest*
  - *Overgangszone van 2 km: dit is bij de Peel de omvang van de attentiezone waterhuishouding, er is echter geen sprake van een overgangszone van 2 km*
- Aan 5.1.2.e Het gaat nu veel over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen rondom N2000. Wat is volgens jou het perspectief voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen?

Ik zie het belang voor boeren om gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken om te zorgen voor voedselproductie. Tegelijkertijd maak ik me ook zorgen. Niet alleen vanwege de effecten op natuur, maar ook zorgen voor drinkwaterkwaliteit en gezondheid. Het is daarom nodig om het gebruik van chemische middelen fors te verminderen en vernieuwende technieken te ontwikkelen en in te zetten.

- Aan 5.1.2.e zouden we nog iets kunnen verwachten van nieuw Kabinet?
Het tussenverslag laat zien dat er een goede kans is op middelen van het kabinet. Deze kunnen we inzetten om brede pakketten te maken voor extensivering: dus niet alleen gewasbeschermingsmiddelen, maar ook kijken naar aanpassen aan hogere waterpeilen en vrijwillige maatregelen voor minder bemesting en agrarische natuurbeheer. Op deze manier toe werken naar een andere, maar wel rendabele exploitatie van de gronden.
- Aan 5.1.2.e hoe groot is het gebied waar een vergunning voor gewasbeschermingsmiddelen nodig is?
We willen als bestuur onze inzet op extensivering concentreren op de zone rondom N2000. We weten echter ook dat gewasbeschermingsmiddelen zich op verschillende manieren verspreiden (via de lucht, water, atmosfeer) en dat het over grotere afstanden kan zijn. We moeten dus laten onderzoeken of er een afstand is waarbuiten geen effecten optreden, bijvoorbeeld ook door gebruik te maken van emissiearme technieken zoals de spotspray. Eerlijk gezegd zal het wel lastig worden. Het ministerie laat de WUR hier ook onderzoek naar doen, hopelijk kunnen we van deze resultaten gebruik maken.
- Aan 5.1.2.e wat voor jaar wordt 2026? Waar moet een agrariër zich op voorbereiden?
In 2026 werken we de aanpak voor gewasbeschermingsmiddelen uit. Daar komt ook een handhavingsstrategie bij. We gaan onze eigen handhaving pas starten als het beheerplan is vastgesteld, dat is dus niet eerder dan in 2027. En dan beginnen we daar waar de effecten het grootste zijn: dicht bij N2000 en de meest intensieve teelten.

- Aandacht voor:
  - Moeilijke periode
  - Er komt veel tegelijk samen: overgangsgebieden, ammoniakemissie-eisen
  - Begrip tonen voor de onmacht

Blok 2 Reactie en reflectie vanuit de aanwezigen

- Vraag aan de aanwezigen:
  - Wat zijn de zorgen / wat is er lastig?
  - Zijn er ook aanwezigen die positieve elementen zien? Welke?
Vanuit PNB, natuurherstel en gezondheid (parkinson, schimmels).
- Ook vanuit gedeputeerden aangeven hoe het hen raakt
- En aangeven wat wij anders hadden kunnen doen:
  - Lastige situatie waarin we zitten (geen Rijksmiddelen en jurisprudentie) hadden we eerder kunnen communiceren
  - We hadden de tijdlijn van te voren duidelijker kunnen maken (geen handhaving in de zomer na ontwerp besluit)

Blok 3 Toelichting en gesprek over een aantal thema's

- Juridische risico's
Er zijn nu helaas al juridische risico's voor ondernemers. We krijgen als provincie diverse handhavingsverzoeken die we niet langer kunnen uitstellen. Met deze aanpak proberen we juist op de risico's te verkleinen. Door te laten zien dat we serieus aan de slag zijn om het gebruik en de effecten van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen, staan we sterker bij handhavingsverzoeken en eventuele rechtszaken.

- **Tijdljn i.r.t. handhavingsstrategie**
We gaan onze eigen handhaving pas starten als het beheerplan is vastgesteld, dat is dus niet eerder dan in 2027. Vervolgens kan de provincie zijn handhaving gericht inzetten. Dat gaan we doen door te prioriteren basis van de grootste effecten op N2000. We beginnen bijvoorbeeld in een zone van 250 of 500 meter rondom N2000 en met de meest intensieve teelten. Geleidelijk aan breiden we deze zone in de jaren daarna uit.
- **Nadeelcompensatie en financiële ondersteuning (ook benoemen wat er wel kan)**
*We realiseren ons dat er in de vorige fase verwachtingen zijn ontstaan rondom nadeelcompensatie. Uit een juridisch advies blijkt echter dat voor beperkingen die voortkomen uit een vergunningplicht, zoals gewasbeschermingsmiddelen, geen nadeelcompensatie gegeven kan worden (ook niet wanneer we dit opnemen in de omgevingsverordening). Het is eigenlijk al een bestaande wettelijke verplichting en nadeelcompensatie is er alleen voor nieuwe wettelijke beperkingen. Nadeelcompensatie is nog wel aan de orde bij bijvoorbeeld peilverhogingen.
Daarnaast kijken we naar financiële ondersteuning bij de transitie. Daar zijn vanuit LVVN mogelijkheden voor. Budget is er in de Peel met de 150M en daarbuiten kun je als begin denken aan de 85+22 mln SPUK-middelen (no regret). Omdat op termijn extensief gebruik geborgd is via de vergunningsplicht is het te verdedigen voor 4-6 jaar een beheersvergoeding te geven zodat men de tijd heeft de bedrijfsvoering etc aan te passen aan de nieuwe werkelijkheid. En zoals gezegd is het aannemelijk dat er meer middelen vanuit het Rijk komen.*
- **Is er nog ruimte voor gebiedsplannen/maatwerk?**
*De richting is duidelijk, maar we erkennen dat nog niet alle spelregels op tafel liggen. We vragen jullie om met ons aan de gebiedstafel te blijven.
Maatwerk blijft mogelijk én is nodig in de GGA's, immers, rondom hydrologie blijven we uitgaan van het watersysteem van het gebied en op gebiedsniveau kunnen we samen met (blijvende) ondernemers toewerken naar aangepast grondgebruik.
We willen ook graag in gebieden samen met agrariërs kijken hoe we een aangepaste landschappelijke en landbouwkundig werkwijze met fors minder gebruik van gbm ervoor kan zorgen dat er geen gbm buiten het gebied komen, zodat een volhoudbare bedrijfsvoering nabij N2000 (en elders) mogelijk is.
In onze handhavingsstrategie willen we ook rekening houden met de stappen die er in een gebied worden gemaakt om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen af te bouwen en hier de tijd voor bieden. Al zal het gebruik van gbm over een X aantal jaren wel moeten passen binnen de juridische kaders.*

Blok 4: Hoe kunnen we met elkaar verder?

- **5.1.2.e** en **5.1.2.e** geven aan hoe zij graag samen met de agrarische organisaties verder willen: ambtelijk verder doorpraten over een aantal onderwerpen (vanaf februari), zoals:
  - Gezamenlijke feitenbasis
  - Ontwikkelprojecten: hoe toekomstbestendige bedrijfsvoering in de buurt van N2000?
- Staan de aanwezigen er voor open om hierover door te praten